

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Емил Асенов Атанасов, външен член на жури, УНСС, научна специалност - Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол) на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност 'доцент' на Висшето училище по застраховане и финанси по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика: „Парично обращение и парични системи (Развитие на паричните системи и монетосеченето)“

1.Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № 40 от 2.03.2022 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност 'доцент' във ВУЗФ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика: „Парично обращение и парични системи (Развитие на паричните системи и монетосеченето)“

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат: д-р Валентина Григорова Григорова-Генчева, хоноруван преподавател във ВУЗФ.

Представеният от Валентина Григорова Григорова-Генчева комплект материали на електронен носител отговаря на изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва както следва:

- Хабилизационен труд – монография с резюме за заемане на академичната длъжност „Доцент“;
- Копие на диплома за притежавана образователна и научна степен „доктор“, протокол за признаване от ВУЗФ, както и Удостоверение №08-00-14/12.01.2022 г. за признаване от НАЦИД;
- Автобиография по европейски формат;
- Списък на публикациите след защитата на докторската дисертация и екземпляри от тях;
- Разделителни протоколи за съвместните публикации;
- Справка за изпълнението на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“;
- Справка за оригиналните научни приноси в трудовете и за цитиранията;
- Формуляр за съгласие за обработката на личните данни във връзка с участието в конкурса.

Кандидатът Валентина Григорова Григорова-Генчева е представила в конкурса общо 20 научни труда: 3 студии, 2 монографии, 2 книги и списък на 13 научноизследователски разработки.

За рецензиране са приети 5 научни труда, които не попадат в тематиката на дисертацията и се отчитат при крайната оценка. Не се рецензират 15 научни труда по темата на дисертацията и 15 научни труда, които попадат извън проблематиката на конкурса.

Научните трудове за рецензиране се разпределят по рубрики както следва:

- 12 публикувани в страната;
- 8 публикации в чужбина.

2. Биографични данни на кандидата

Валентина Григорова-Генчева завършва висше образование в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1990 г., в специалност „Стара и средновековна история“. Работила е в областта на антична история и нумизматика, специализира и защитава докторска дисертация в университета във Фрибург, Швейцария.

По време на специализацията и докторантурата води лекционни курсове по нумизматика. Работи като експерт по идентификация и оценка на антични монети за аукционни къщи в Швейцария и Германия.

Участва като на заместник-ръководител на разкопките на Френския археологически институт в Аргос, Гърция. По неин проект през 2001 г. в Първа инвестиционна банка е създаден първия и единствен по рода си в България банков департамент. От 2001 год. тя е ръководител на департамент специализиран за сделки с благородни метали, инвестиционни консултации и нумизматични експертизи.

От 2008 г. води магистърски курс от лекции на тема „Културното наследство: пазар и инвестиции“ във Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

От 2016 г. има магистърски лекционен курс във ВУЗФ на тема „Пазари и инвестиции в благородни метали“. Участва в редица национални и международни научни проекти в областта на културните ценности, историята на парите в древността и развитието на нумизматиката като наука.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Д-р Валентина Григорова-Генчева води от 2008 г. магистърски курс от лекции на тема „Културното наследство: пазар и инвестиции“ в магистърската програма „Мениджмънт и социализация на културното наследство“ във Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Нейната учебно-педагогическа дейност се характеризира с иновативни методи на преподаване и залага на индивидуален подход. Избора на учебни пособия и информационни източници при провеждане на лекционни курсове е съобразен с конкретните интереси на студенти и дипломанти.

Публикациите и научно-приложна дейност на кандидата могат да бъдат класифицирани по няколко признака:

По вид: статии и доклади – 13 броя;

- по значимост: статии в издания с импакт-фактор – 3 броя; пленарни доклади – 3 броя;
- по място на публикуване: статии в реферирани международни списания – 6 броя;
- доклади от международни научни конференции в чужбина – 3 броя;
- статии в национални списания – 2 броя;
- доклади в трудове на международни научни конференции в България – 1 броя;

- доклади в научни трудове на университети – 2 броя;
- по език, на който са написани: на английски език – 5; на български език – 8 ; на други езици – 7;
- по брой на съавторите: самостоятелни – 12 броя; с един съавтор – 6 броя; с трима и повече съавтори – 1 брой.

Научни и научно-приложни приноси.

1. Представеният хабилитационен труд на Валентина Григорова-Генчева е на тема „Парична система и монетосечене на съвременна България (1880-2021)“ отразява в пълнота емисионната политика на Българска народна банка в областта на монетосеченето. Освен официалните емисии отразява обобщено всички български пробни екземпляри за монети в периода 1880 до 2021 г. В изследването за първи път паричната система и монетосеченето на България за периода 1880-2021 г са разгледани в тяхната цялост. Изводите, коментарите и хипотезите са представени в контекста на политическата и икономическата история. Анализирани са и теченията в българското общество за наименованията на новата национална валута в светлината на международната обстановка и външните влияния върху възстановената българска държава.

2. В изследването е направен е преглед на иконографските композиции и легендите, представени върху българските монети като специално внимание е отделено на използваните символи и техните послания. Професионално и компетентно са представени основните иконографски идеи залегнали в новото българско монетосечене. Проследена е динамиката в тяхното развитие през различните исторически периоди и обществени промени. По същия начин са разгледани и номиналите, металите, тиражите и монетните дворове. Анализирани са гербовете, владетелските портрети, символите и посланията за целия изследван период от времето на Княжество България, през Третото българско царство, към НРБ и накрая в Република България

3. Изследването е изградено върху резултатите на исторически, икономически и технологични анализи. Предложен е критичен преглед на архивни единици от българските държавни архиви в областта на паричната система и монетосеченето.

4. В представения хабилитационен труд се публикуват за първи път и редица ценни документи от българските държавни архиви – на Министерството на финансите, митниците, областните управи и др., които са свързани с паричната система и монетосеченето, като например -монетовидни паметници (медали, медальони, накити и др.), са включени технологични данни за производството. („Парична система и монетосечене на съвременна България (1880-2021)“)

5. В изследванията , които се отнасят до модерното монетосечене авторката използва натрупания значителен опит и надгражда резултатите от изследванията си в античната нумизматика и историята на парите. Тук са включени анализи на историческите извори за икономическото развитие и търговските връзки между градовете от различни провинции в римската епоха. Изводите са подкрепени с археологически, епиграфски и нумизматични данни. ("Neue Beiträge zur Erforschung der Münzprägung von Pautalia", *Annotazioni Numismatiche*, Suppl. XII, Milano 1998; "Médicaments et thermalisme à Pautalia, Thrace", *Gesnerus* (Swiss Journal for the History of Medicine and Sciences) 57/2000, p. 238-249; "Les mines du territoire de Pautalia (Thrace)", *Atlas historique des zones minières d'Europe*, Bruxelles, Luxembourg

2000; "Deux médaillons d'Antonin le Pieux du territoire de Pautalia (Thrace)", Proceedings of the XIVth International numismatic congress Glasgow 2009, vol. I, Glasgow 2011; „Coin finds from sacred places in Pautalia, Thracia: offerings for health and fortune?“ (with Lily Grozdanova). In: Proceedings of the Conference: Coins for the Gods, coins for the merchants – Economy of the sacred compared to the economy of profane, Athens, October 24-26 2019. (forthcoming). Публикациите ползвани и цитирани многократно от български и чуждестранни изследователи.

5. В част от публикации са обозначени за първи път границите на една обособена географска зона в югозападните части на днешните български земи и в част от Северна Гърция и о-в Тасос през VI-V в. пр.Хр.,. Публикувани са и се анализират за първи път нови данни от десетки монетни находки, данни за металодобива и монетосеченето в региона. Въведени се корекции в съществуващата терминологията в античната нумизматика и историята на парите монети. Терминът „тракийски имитации на тасоски монети“ е заменен с „трако-гръцко монетосечене“. („New hoards with small denomination coins of the Island of Thasos (6th – 5th century BC): Context, interpretation and dating“ (with Ilya Prokopov), in *Ex nummis lux Studies in ancient numismatics in honour of Dimitar Draganov*, Sofia 2017; „Нова интерпретация на находки с монети от малък номинал на остров Тасос (VI-V в. пр.Хр.)“, Пари и култура, 2022, forthcoming; „Разпръснатото съкровище от статери от типа силен и нимфа“ (в съавторство с Иля Прокопов), в *KRATISTOS Сборник в чест на професор Петър Делев*, София 2017.) Терминът е възприет не само от български, но и от чуждестранни учени.

6. Особено място в публикациите на кандидата е отделено на анализирането и разпространяването на научна информация, свързана с историята на благородните метали, техният добив в българските земи и продуктите от тях. Тя е и сред първите преподаватели започнали реализация в тази насока. Целта е създаването на бъдещ курс по история на парите и финансите в древността. Подобен не е реализиран до днес в България. („III. Ролята на благородните метали и монетите в историята на финансите като основа за бъдещото им устойчиво развитие“, в съавторство с Иля Прокопов, в *Устойчивост на финансовата система – дългосрочни перспективи (онтологични и емпирични основания)*, авторски колектив, България 1990-2020 г. Икономика и финанси. Научно-приложни изследвания, събрани в отделни книги, София 2021, стр. 116-139; „Пътеводител на колекционера и инвеститора в монети и благородни метали“, в съавторство с Иля Прокопов, София 2017; „Сделките с продукти от благородни метали в контекста на пандемията от Covid 19“, във „Външна търговия и пандемия“, Сборник с доклади, представени на кръгла маса на тема „Външна търговия и пандемия“, организирана от Висшето училище по застраховане и финанси и Лабораторията за научно-приложни изследвания към него VUZF Lab на 02.12.2020 г., София 2021, стр. 103-110).

4. Оценка на личния принос на кандидата

Дефинираните научни и научно-приложни приноси са дело на Валентина Григорова-Генчева. Тя е отразила коректно своите собствени резултати от изследователска си дейност. Обективно са посочени съвместните екипни дейности, като съавторите и сътрудниците са цитирани. Всички използвани литературни и електронни източници също са представени точно и коректно.

5. Критични забележки и препоръки

Критични бележки към представените за становище материали на от кандидата в конкурса за „доцент“ във Висшето училище по застраховане и финанси по област на висше образование свързани със съществуването на публикации нямам.

Препоръката, която бих могъл да направя е свързана с продължаване и задълбочаване на нейните изследвания, които притежават безспорна обществена значимост, която надхвърля специализирания профил на проблематиката на монетосеченето и нумизматиката. Смятам за удачно да д-р Валентина Григорова-Генчева да публикува учебник, в който да бъде представена историята на прото-парите, ролята на благородните метали в ранната човешка икономическа история.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите, научните трудове и материали представени от кандидата Валентина Григорова-Генчева в конкурса за доцент напълно отговарят на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и Правилника на ВУЗФ.

Представен е значителен по брой и обем научни трудове, публикувани след защитата на ОНС „доктор“. Постигнати са необходимите оригинални научни и научно-приложни приноси ползвани и цитирани от учени от страната и чужбина.

Трудове на кандидата са публикувани в списания и научни сборници, в национални и международни академични издателства. Част от резултатите от научните изследвания са насочени към изследване на проблеми от практиката, а други са свързани с целите на учебната работа и обучението на студентите. Постигнатите резултати на Валентина Григорова-Генчева в нейната учебна и научно-изследователската дейност, напълно отговарят на изискванията за приложение на ЗРАСРБ и на Правилника на ВУЗФ.

След като подробно се запознах с представените за конкурса материали и научни трудове и като отчитам тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, заявявам, че давам своята положителна оценка, като препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на Валентина Григорова-Генчева на академичната длъжност ‘доцент’ във ВУЗФ по професионално направление 3.8. Икономика: „Парично обращение и парични системи (Развитие на паричните системи и монетосеченето)“.

07.04.2022 год.

Изготвил становището:

.....
(проф. д-р Емил Асенов)